

Vård och omsorg

Ansvärlig

Helen Hansson Malmgren
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Upprättad den

2018-03-19

Upprättad av

Helen Hansson Malmgren
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Reviderad den

2023-07-19

Rutin vid dödsfall i kommunal hälso- och sjukvård

När någon avlidit är ett professionellt och etiskt förhållningssätt mycket viktigt. Tänk på att arbeta varsamt och värdigt med respekt för den avlidne. Närstående ska visas hänsyn och omtanke.

I Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30) hör det till hälso- och sjukvården att ta hand om avlidna. Region Skåne har kommit överens med kommunerna i Skåne om att kommunen har ansvar för transport av avlidna som bor i *ordinärt boende med hemsjukvård eller bor i särskilt boende (äldre, LSS)*. Närstående har alltid rätt att helt själv ordna och beställa transport från vilken begravningsbyrå som helst.

Handbok för dödsfall utanför vårdinrättning

[Handboken för dödsfall utanför vårdinrättning i Skåne](#) ger konkret hjälp vid praktiska situationer och ska följas. Den syftar också till att tydliggöra gränsdragning kring ansvarsområden mellan olika verksamheter/myndigheter i samband med dödsfall.

Vid oväntat dödsfall

Legitimerad personal/omvårdnadspersonal som finner en livlös person ska först säkerställa om det finns ställningstagande till "Ej HLR eller inte". Om det inte finns ställningstagande till "Ej HLR" larmas 112 och hjärt-lungräddning påbörjas (Larmoperatören kan ge råd och stöd per telefon hur hjärtlungräddning ska utföras) Sjuksköterska som finner en livlös person med säkra dödstecken (se 1.4 handboken för dödsfall) kontaktar läkare som personligen ska fastställa dödsfallet.

Sjuksköterskan ansvarar vid oväntat dödsfall för att:

- kontakta läkare
- vid behov tillsammans med läkare göra hembesök
- tillse att identifiering och märkning av den avlidne sker

Vid förväntat dödsfall

Vid förväntat dödsfall kan behandlande läkare fastställa att döden har inträtt utan att själv se den döde. Detta förutsätter att läkare från vårdcentralen fyllt i blanketten "Förväntat dödsfall" som finns i primärvårdens journalsystem (PMO). Blanketten bör inte vara äldre än en månad.

Läkare kan överlåta till sjuksköterska som anser sig ha kompetens för uppgiften att göra den kliniska undersökningen av den avlidnes kropp enligt kriterier:

- Ingen palpabel puls.
- Inga hörbara hjärtljud vid auskultation.
- Ingen spontanandning.
- Ljusstela oftast vida pupiller.

Med ledning av sjuksköterskans uppgifter får läkaren sedan fastställa att döden har inträtt och utfärda dödsbevis/dödsorsaksintyg. Detta under förutsättning att det finns en anteckning i journalhandlingen att läkaren bedömt att döden förväntas inträffa inom snar framtid, vård vid livets slut.

Sjuksköterskan meddelar dödsfallet till läkaren snarast eller senast påföljande vardag.

Identitetsmärkning

Vid dödsfall ska kroppen vara märkt med identitetsband av plast runt vänster handled. Identitetsbandet ska innehålla uppgifter om namn, personnummer och vilket datum personen är avliden samt eventuell smittsam sjukdom.

Den läkare som konstaterar dödsfallet eller tjänstgörande sjuksköterska ansvarar för att den avlidnes identitet är klarlagd samt att identitetsmärkning sker. Identitetshandling på den avlidne ska användas för att fastställa rätt identitet. Om identitetshandling saknas måste identitet styrkas av någon som känner den avlidne väl.

Transport av avliden

Anhörig har alltid rätt att helt själv ordna med transporten, och beställa denna från valfri begravningsentreprenör. Om den avlidne inte kistläggs eller på annat sätt tas om hand av anhörig kontaktas [Arcus familje- och begravningsbyrå telefon 040-451026](tel:040-451026) som Vellinge kommun har avtal med och som har jour dygnet runt.

Transport av avliden vid obduktion eller avlägsnande av inplantat

Den läkare som utfärdar dödsbeviset måste alltid förvissa sig om ifall den avlidne bär något explosivt inplantat eller inte, (till exempel pacemaker, defibrillator, infusionspump och nervstimulator) för att säkerställa borttagande av dessa.

Beställning av transport för obduktion eller avlägsnande av inplantat görs via [Beställningscentralen telefon 046-275 2900](tel:046-2752900) (information finns på [Region Skånes hemsida](http://RegionSkanes.se))

Vid transport till rättsmedicinsk obduktion ansvarar polismyndigheten för transporten.

Palliativregistret

Ansvarig sjuksköterska ska registrera dödsfallet i Palliativregistret. Information inhämtas från berörd vårdpersonal och läkare och ska användas som en möjlighet till reflektion mellan den personal som varit involverade i vården kring patienten. Vellinges resultat i Palliativregistret ska regelbundet lyftas i verksamheterna för att identifiera förbättringsområden, planera åtgärder och uppföljning.

Efterlevnadssamtal

Ansvarig sjuksköterska som vårdat en person i livets slutskede, oavsett var dödsfallet skett, bör ha som rutin att kontakta efterlevande anhöriga och erbjuda ett samtal. De flesta samtal kan ske per telefon men det kan även behövas att man kallar till ett möte där även den ansvariga läkaren och vårdpersonal deltar.

Blankett

Blanketten ”Meddelande från sjuksköterska till begravningsbyrå” fylls i och undertecknas av sjuksköterska.